

Hazai védett természeti emlékek.

Több ízben fordultak hozzám azzal a kérdéssel, vannak-e már természetvédelmi területeink és védett természeti emlékeink. Bizonyára szívesen veszik tehát a természetvédelem iránt érdeklődők, hogyha kérdéseikre egyelőre részletezés nélkül, legalább számszerinti felsorolásban némi felvilágosítást kapnak.

A természetvédelemről szóló 1935 : IV. t.-c. alapján az Országos Természetvédelmi Tanács 1939-ben történt megalakulása óta a földművelésügyi miniszternek a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve hozott határozatainak alapján az Országos Természetvédelmi Tanács javaslatára eddig a következő természeti alkotások kerültek törvényes védelem alá :

1. Debrecen sz. kir. város határában és tulajdonában levő debreceni és hajdúsámsoni erdejéből több részletben összesen 91·8 kat. hold nagyságú terület a rajta levő erdőállományok, facsoportok, egyes fák és érdekes növényzet fenntartása érdekében. (1939 október 10-től kezdve a 115.158/1939. számú F. M. határozattal.)

2. Debrecen sz. kir. város határában és tulajdonában levő guthi erdejéből 0·25 és 0·5 kat. hold terület és 2 drb. idős tölgy az erdőállomány és a tölgyfák megmentése érdekében (1939 október 10-től kezdve a 115.157/1939. számú F. M. határozattal).

3. Szeged sz. kir. város határában és tulajdonában levő Fehértó területéből 350 kat. hold kiterjedésű rész az ott fészkelő nevezetes vízi madarak megmentése érdekében (1939 november 16-tól kezdve a 113.559/1939. számú F. M. határozattal).

4. Pécs sz. kir. város határában és tulajdonában levő Istenkútja nevű forrás 816 □-öl kiterjedésű környékével együtt a forrás fenntartása érdekében (1940 augusztus 10-től 73.185/1940. számú F. M. határozattal).

5. Nagykőrös m. város tulajdonában levő s Nyáregyháza község határában fekvő Pótharasztpuszta területéhez tartozó, erdőgazdasági üzemterv szerint kezelt erdőből 278·7 kat. hold kiterjedésű rész az érdekes faállomány, növényzet és egyes öreg fák megmentése és fenntartása végett (1940 augusztus 10-től 118.136/1939. számú F. M. határozattal).

6. Az Aggtelek és Kecső községek határában fekvő cseppköves barlang a Magyar Turista Szövetségnek a barlang felett elterülő és Aggtelek község határában levő ingatlanából 15·14 kat. hold kiterjedésű, továbbá Kecső község határában fekvő ingatlanából 2·54 kat. hold kiterjedésű területtel együtt a barlang szépségeinek érintetlen fenntartása végett (1941 március 20-tól 181.709/1940. számú F. M. határozattal).

7. ALBRECHT kir. herceg bélyei hitb. uradalmához tartozó karapancai erdőgondnoksága által kezelt erdőnek Baranya vm. területén Kőlked község határában fekvő 28·8 kat. hold kiterjedésű része, mely a fekete gólyák fészkelő helyéül szolgál (1941 május 21-től 41.227/1941. számú F. M. határozattal).

8. Budafalvi VERMES FERENC dunaszerdahelyi lakosnak Nagybudafa község határában fekvő ingatlanán álló öreg kocsányos tölgyfa (1941 május 21-től 41.232/1941. számú F. M. határozattal).

9. Abaúj-Torna vármegyében Jászóváralja község határában fekvő, a jászóvári prépostság tulajdonában levő 5 kat. hold kiterjedésű erdőrész a bennelevő karsztforrásokkal együtt, amelyek a különböző *Mesoniscus* fajok, valamint a *Sadleriana pannonica* endemikus csigák lelőhelyei, továbbá 9 kat. hold kiterjedésű erdő a benne levő sziklával és az ú. n. »Takács Menyhért cseppköves barlang«-gal (1941 május 21-től 41.235/1941. számú F. M. határozattal).

10. Csurgó nagyközség tulajdonában levő, Csurgó nagyközség határában a Sétakert dűlőben fekvő 200 □-öl kiterjedésű terület a rajta álló nagyméretű kocsányos tölgyfával (1941 május 21-től 44.441/1941. számú F. M. határozattal).

11. A Teréziánumi alapítványi uradalom tulajdonában levő s Báta község határában fekvő erdőgazdasági üzemterv szerint kezelt erdőből 60 □-öl nagyságú rész a rajta álló 2 nagyméretű kocsányos tölgyfával (1941 május 21-től 44.439/1941. számú F. M. határozattal).

12. BIEDERMANN IMRE báró szentegáti lakosnak Almamellék község határában fekvő erdejéből 160 □-öl kiterjedésű rész a rajta levő többszáz éves kocsányos tölgyfával (1941 május 21-től 44.444/1941. számú F. M. határozattal).

13. Vitéz gróf FESTETICS KRISTÓF gyöngyöspusztai lakosnak Visnye község határában fekvő ingatlanából 180 □-öl nagyságú terület a rajta álló öreg kocsányos tölgyfával (1941 május 21-től 44.443/1941. számú F. M. határozattal).

14. KOSIK JÓZSEF rinyabesenyői lakosnak Rinyabesenyő község határában fekvő legelőterületéből 110 □-öl nagyságú rész a rajta álló öreg kocsányos tölgyfával (1941 május 21-től 44.442/1941. számú F. M. határozattal).

15. BIEDERMANN IMRE báró szentegáti lakosnak Almamellék község határában fekvő üzemterv szerint kezelt erdejéből 130 éves bükkállománnyal borított 40 kat. hold (1941 május 21-től 44.438/1941. számú F. M. határozattal).

16. BIEDERMANN IMRE báró szentegáti lakosnak Somogy vármegyében Hobol község határában fekvő 1 kat. hold kiterjedésű területén álló 3 drb. öreg kocsányos tölgyfa (1941 május 21-től 41.236/1941. számú F. M. határozattal).

17. A gróf Károlyi-féle I. sz. hitb. tulajdonában levő s Füzér község határában fekvő erdejéből 34.3 kat. hold kiterjedésű rész a várrom, valamint a hegyoldal sziklás talaján tenyésző ritka növények és a várhegy sziklafalában fészkelő buhu megvédése érdekében (1941 május 21-től 44.436/1941. számú F. M. határozattal).

18. VÉCSEY BÉLA báró és VÉCSEY FERENC báró bodrogszerdahelyi lakosok tulajdonában levő s Bodrogszerdahely község határában fekvő 21.1 kat. hold kiterjedésű Tajba-mocsár mint a danka sirály fészkelő helye (1941 május 21-től 44.437/1941. számú F. M. határozattal).

19. Az abaligeti volt úrbéres telkes birtokosság legeltetési társulatának Baranya vármegye Abaliget község határában fekvő közlegelőjén levő barlang és annak bejárata körüli mintegy 1.0 kat. hold kiterjedésű felszíni területe (1941 május 21-től 41.241/1941. számú F. M. határozattal).

20. Az esztergomi érsekség tulajdonában levő és Bajót község határában elterülő erdőnek 16.8 kat. hold nagyságú területe a rajta levő meredek mészkősziklán fészkelő ráró sólyom és kövi rigó védelem érdekében (1941 június 20-tól 49.766/1941. számú F. M. határozattal).

21. A pannonhalmi szent Benedek-rendi főapátság tulajdonában levő s Györszentiván község határában fekvő 27.7 kat. hold kiterjedésű legelője az ott tenyésző *Daphne cneorum* L. megóvása érdekében (1941 június 20-tól 49.760/1941. számú F. M. határozattal).

22. ALBRECHT kir. herceg hifbizományához tartozó s Feketeerdő község határában fekvő erdejéből 10.9 kat. hold kiterjedésű rész, valamint Halászi község határában fekvő ugyancsak üzemterv szerint kezelt erdejéből 9.1 kat. hold kiterjedésű rész a kiváló növekedésű faállomány és az aljanövényzet megóvása érdekében (1941 június 20-tól 49.758/1941. számú F. M. határozattal).

23. A Vértes hegységben Csákvár község határában fekvő, ESTERHÁZY MÓRIC gróf tulajdonában levő erdőben található Báracháza-barlang 25 □-öl kiterjedésű felszíni területével, továbbá a csákvári Kőfülke 10 □-öl, a cásisákv hasadék (Kőlik) 8 □-öl és a csákvári sziklaodu 4 □-öl, végül a Frádi hasadék 10 □-öl kiterjedésű felszíni területével (1941 június 20-tól 49.952/1941. számú F. M. határozattal).

24. A m. kir. kincstár tulajdonában levő s Zseliz község határában fekvő erdő 4.4 kat. hold kiterjedésű része az ott található szürke gémtelep fenntartása érdekében (1941 június 20-tól 49.757/1941. számú F. M. határozattal).

25. A m. kir. erdőkincstár tulajdonában levő, az iszticsói m. kir. erdőhivatal kezelése alatt álló s Görgényszentimre község határában fekvő erdő 81.69 kat. hold kiterjedésű része érdekes növésű, idős tölgyfa állományával (1941 június 26-tól 49.755/1941. számú F. M. határozattal).

26. A m. kir. erdőkincstár tulajdonában levő, s Görgényszentimre község határában fekvő 20.0 kat. hold kiterjedésű Rákóczi-várhegy, mint történelmi és természeti emlék (1941 július 3-tól 51.028/1941. számú F. M. határozattal).

27. Az alsúti főhercegi uradalom tulajdonában levő s Fejér vármegyében, Alsút község határában az alsút-etyeki út mentén, valamint az alsút-boglári út mentén álló s a székesfehérvári m. kir. államépfészeti hivatal kezelésében levő platánfasor (1941, június 26-tól az 50.190/1941. számú F. M. határozattal).

28. Ugyanazon ingatlantulajdonosnak a csaplári erdejében álló libanoni cédrusfája (1941 június 26-tól 50.190/1941. számú F. M. határozattal).
29. Ugyanazon ingatlantulajdonosnak alsúti parkerdejében álló öreg akácfa, *Thuya gigantea*, *Abies cefalonica* facsoport, *Abies balsamea* facsoport, 5 drb. *Abies Nordmanniana*, 1 drb. *Corylus colurna*, 1 drb. hársfa, mint különleges és öreg fák (1941 június 26-tól 50.190/1941. számú F. M. határozattal).
30. VÉCSEY FERENC báró bodrogszerdahelyi parkjában álló 2 drb. kocsányos tölgyfa (1941 július 26-tól 52.155/1941. számú F. M. határozattal).
31. BERCHTOLD LÁSZLÓ gróf Nagykázmér község határában elterülő parkjában álló 3 drb. öreg kocsánytalan tölgyfa (1941 július 26-tól 52.155/1940. számú F. M. határozattal).
32. A jászóvári prépostság Lelesz község határában fekvő erdejében álló 1 drb. idős kocsányos tölgyfa (1941 július 26-tól 52.155/1941. számú F. M. határozattal).
33. Kishunhalas m. város tulajdonában és határában fekvő erdejében álló öreg kocsányos tölgyfa 126 □-öl nagyságú környékével (1941 szeptember 2-től 53.716/1941. számú F. M. határozattal).
34. A Győri Ipartelepek Rt. tulajdonában levő s Győrszentiván község határában fekvő legelőterületéből 8.3 kat. hold kiterjedésű rész az ott tenyésző *Daphne cneorum* L. megóvása érdekében (1941 szeptember 25-től 49.759/1941. számú F. M. határozattal).
35. KHUEN-HÉDERVÁRY KÁROLY és SÁNDOR gróf tulajdonában levő s Komárom vármegyében Baka község határában fekvő birtokán az erdőőri lak körül elszórtan álló 7 drb. öreg kocsányos tölgyfa (1941 szeptember 29-től 55.603/1941. számú F. M. határozattal).
36. POPESCU JÁNOS és 49 társa tulajdonában levő s Gyergyóbékás község határában fekvő ingatlanán található cseppköves barlang a bejáratát övező 0.2 kat. hold kiterjedésű felszíni területével (1941 október 9-től 53.237/1941. számú F. M. határozattal).
37. HOHENLOHE OEHRINGEN herceg tulajdonában levő s Somogyszob község határához tartozó Kaszó-pusztá udvarán álló többszázéves kocsányos tölgyfa (1942 január 14-től 505.506/1941. számú F. M. határozattal).
38. Ugyanazon ingatlantulajdonosnak Somogyszob község határában fekvő erdejében 450 □-öl nagyságú rész 2 drb. idős kocsányos tölgyfával (1942 január 14-től 505.513/1941. számú F. M. határozattal).
39. ANTOLIK ARNOLD dr. tulajdonában levő s Szentendre m. város határában a Pismány-dülőben fekvő kertjében 4 □-öl területén álló 4 drb. *Rosa Sancti Andreae* nevű csak itt előforduló vadrózsató (1942 január 14-től 505.507/1941. számú F. M. határozattal).
40. A Gschwindt-féle gyár Rt. tisztviselőinek elismert vállalati nyugdíjpénztára tulajdonában levő s Moson vármegyében Mecsér község határában fekvő birtokából 100 □-öl nagyságú rész a rajta álló 2 öreg szilfával és a köztük levő kereszttel (1942 január 14-től 505.509/1941. számú F. M. határozattal).
41. A máriagyüdi legeltetési társulat tulajdonában levő s Máriagyüd község határában fekvő legelőn található cseppköves barlang 300 □-öl felszíni területével (1942 január 19-től 505.512/1941. számú F. M. határozattal).

42. Vitéz gróf FESTETICS KRISTÓF tulajdonában levő s Rinyabesenyő község határában fekvő erdejéből 24 kat. hold kiterjedésű rész a rajta álló öreg bükkfákkal (1942 január 19-től 505.508/1941. számú F. M. határozattal).

43. A budapesti Kir. Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem tulajdonában levő »egyetemi alap« Zengővárkony község határában fekvő 1·9 kat. hold nagyságú területe igen nagy méretű öreg szelíd gesztenyefákkal (1942 január 19-től 505.518/1941. számú F. M. határozattal).

44. HOHENLOHE-OEHRINGEN herceg tulajdonában levő és Somogy vm. Senta község határában fekvő 302·0 kat. hold kiterjedésű Baláta-tó egész területe az ott fészkelő vízimadarak és ritka növények megmentése érdekében (1942 január 19-től 505.510/1941. számú F. M. határozattal).

45. SZÉCHENYI gróf nagycenki hitbizományához tartozó és Nagycenk község határában fekvő erdejéből 0·5 kat. hold kiterjedésű bükkcsoport (1942 február 20-tól 80.855/1942. számú F. M. határozattal).

46. Ugyanazon hitbizományhoz tartozó s Nagycenk, Hidegség és Boz községek határában fekvő híres hársfasor 20·7 kat. hold területével (1942 február 20-tól 80.855/1942. számú F. M. határozattal).

47. FERENC bajor kir. herceg tulajdonában levő s Vas vármegyében Bejczygyertyános község határában fekvő erdő 1·8 kat. hold kiterjedésű része az ott található Mária Terézia-kúttal, továbbá 5 drb. öreg tölgy, végül Káld község határában 1 drb. idős tölgy és 3 drb. nagyméretű bükkfa (1942 február 20-tól 80.855/1942. számú F. M. határozattal).

48. A zirci apátságnak Rábagyarmat és Máriaújfalu községek határában elterülő erdőbirtokán álló 2 drb. öreg jegenyefenyő (1942. február 20-tól 80.855/1942. számú F. M. határozattal).

49. A cáki erdőbirtokosságnak Cák község határában fekvő erdejében álló 1 drb. igen nagy méretű szelíd gesztenyefa (1942 február 20-tól 80.855/1942. számú F. M. határozattal).

50. Zala vármegye területén Balatoncsicsó község határában fekvő és a veszprémi r. kath. püspökség tulajdonában levő erdőben álló öreg és nagyméretű bükkfa (1942 február 20-tól 80.855/1942. számú F. M. határozattal).

51. A székesfehérvári róm. kat. káptalan tulajdonában levő s Pákozdi község határában fekvő erdőből 2·3 kat. hold kiterjedésű rész a benne levő rommal, továbbá ugyancsak a székesfehérvári káptalan tulajdonában levő és Pákozdi község határában fekvő erdőben álló 1 drb. idős kocsányos tölgyfa (1942 március 2-től 82.953/1942. számú F. M. határozattal).

52. WODEHOUSE-FOX RAYMONDNÉ csetei HERZOG MARGIT bárónő budapesti lakos tulajdonában levő s Pilisszántó község határában fekvő erdejében található Trézsi-kút nevű foglalt forrás, a »Pilisszántói Kőfülke« nevű barlang és az azt körülvevő sziklacsoport a rajta levő oduval mint a buhu fészkelő helyével és a Pilis-tető felé húzódó sziklaél, mely a magyarföldi husáng (*Ferula Sadleriana*) előfordulási helye (1942 március 27-től a 85.055/1942. számú F. M. határozattal).

53. Tapolca nagyközség határában és tulajdonában levő tavasbarlang mintegy 4·4 kat. hold területtel (1942 április 18-tól 85.350/1942. számú F. M. határozattal).

54. Borsod vármegyében Diósgyőr község határában, a m. kir. erdőkinestár tulajdonában levő 20·8 kat. hold kiterjedésű idős lucfenyves (1942 május 15-től 87.769/1942. számú F. M. határozattal).

55. A m. kir. erdőkinestár tulajdonában levő és Kisgyőr község határában fekvő erdőből 11·3 kat. hold kiterjedésű 150 éves tölgyes állomány (1942 május 15-től 87.769/1942. számú F. M. határozattal).

56. A Diósgyőr község határában fekvő és ugyancsak a m. kir. erdőkinestár tulajdonában levő erdőből 9·5 kat. hold nagyságú tölgyes a benne levő avargyűrűvel (1942 május 15-től 87.769/1942. számú F. M. határozattal).

57. PALLAVICINI ALFONZ KÁROLY őgróf tulajdonában levő és Szilvásvárad község határában fekvő üzemterv szerint kezelt erdőnek 42·2 kat. hold kiterjedésű idős bükk erdőrésze (1942 május 15-től 87.769/1942. számú F. M. határozattal).

58. Az egri főkáptalan tulajdonában levő s Tiszapalkonya község határában fekvő üzemterv szerint kezelt erdőnek 2·1 kat. hold kiterjedésű része a benne levő tölgyfa csoporttal (1942 május 15-től 87.769/1942. számú F. M. határozattal).

59. Gömör-Kishont vármegyében Rozsnyó m. város határában és Rozsnyó közönségének tulajdonában levő erdőgazdasági üzemterv szerint kezelt erdőnek 0·10 kat. hold kiterjedésű része az Árpád-sziklával és 0·25 kat. hold nagyságú része az Ördögkőszál nevű sziklaalakulattal (1942 május 15-től 87.769/1942. számú F. M. határozattal).

60. Gróf KHUEN-HÉDERVÁRY KÁROLY és SÁNDOR tulajdonában levő s Győr vármegyében Hédervár község határában fekvő ingatlanán álló feketefenyő csoport 50 □-öl területtel, továbbá az ú. n. Kont-fa (öreg nyárfa) 50 □-öl területtel, végül 1 drb. öreg kocsányos tölgyfa 578 □-öl területtel (1942 május 15-től 88.318/1942. számú F. M. határozattal).

61. Dr. WALDBOTT FRIGYES báró sátoraljaújhelyi lakosnak, Sátoraljaújhely m. város határában fekvő erdejében álló »Tarzan-fa« nevű tölgyfa, »Mária-fa« nevű fehér nyárfa, »Diana fák« nevű bükkfák, »Három honvéd« nevű bükkfa, »Izabella-fa« nevű bükkfa és »Stefánia-fa« nevű kocsányos tölgyfa (1942 június 27-től 90.835/1942. számú F. M. határozattal).

62. BATHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓ herceg körmendi lakosnak Homokomárom község határában levő erdejében álló Zrínyi korabeli kislevelű hársfa, továbbá 5 drb. idős erdei fenyő (1942 június 27-től 90.823/1942. számú F. M. határozattal).

63. A Magyar Katholikus Vallásalapnak Barcs község határában fekvő középígóci erdejében 0·2 kat. hold kiterjedésű rét különleges növényzetével, 6·0 kat. hold kiterjedésű erdő ugyancsak különleges növényzetével, 20·5 kat. hold kiterjedésű borókás éger- és nyírfa állománnyal, az ú. n. »Patkó Bandi tölgyfája« nevű öreg tölgy 0·1 kat. hold kiterjedésű területtel és egy lantalakú erdei fenyő 0·1 kat. hold nagyságú területen (1942 június 27-től 90.834/1942. számú F. M. határozattal).

64. A Magyar Katholikus Vallásalap tulajdonában levő és Pest vármegyében Pilisszentkereszt község határában fekvő erdejében 1·21 kat. hold kiterjedésű sziklacsoport a Zsivány-barlanggal és a Hideglyukkal, a Vaskapu nevű sziklaborda 0·05 kat. hold. nagyságú területtel, az Ördöglyuk nevű barlang 0·05 kat.

hold kiterjedésű felszíni területtel, 10·95 kat. hold kiterjedésű legelőterület mint a *Ferula Sadleriana* termőhelye, 1·0 kat. hold kiterjedésű erdőterület mint a *Cyclamen europaeum* termőhelye, 0·1 kat. hold kiterjedésű erdőterületen álló 12 drb. öreg fa, 0·1 kat. hold nagyságú területen levő Hármás-forrás öreg fákkal (1942 július 28-tól 90.831/1942. számú F. M. határozattal).

65. Pest vármegyében Budajenő község határában fekvő s a Szent István-ról elnevezett telki apátság tulajdonában levő 0·05 kat. hold kiterjedésű erdőterület az »Éleskő« nevű sziklával, továbbá Telki község határában fekvő erdőben levő 0·05 kat. hold kiterjedésű területen található képes tölgyfa (1942 július 28-tól 90.831/1942. számú F. M. határozattal).

66. Esztergom vármegyében, Pilisszentlélek község határában fekvő és a Magyar Katholikus Vallásalap tulajdonában levő 57·72 kat. hold kiterjedésű véderdő a benne levő mészkősziklával, a Leány- és Legény-barlanggal, és a buhu fészkelő helyével (1942 július 28-tól 90.831/1942. számú F. M. határozattal).

67. Ugyancsak a Magyar Katholikus Vallásalap tulajdonában levő, Pilismarót község határában fekvő erdőben 50 □-öl nagyságú erdőrész a Kádárkúti-forrással, 25 □-öl nagyságú erdőterület az Aranka-forrással, 25 □-öl nagyságú erdőrész a Pásztorkúti forrással, 50 □-öl nagyságú terület a Hoffmann-forrással, 25 □-öl kiterjedésű terület a Millenniumi emlékkal, továbbá a »Hamvaskő sziklák« 6·4 kat. hold nagyságú területen, végül 25 □-öl nagyságú erdőrész a Tost Gyula-emlékművel (1942 július 28-tól 90.831/1942. számú F. M. határozattal).

68. Esztergom vármegyében Pilisszentlélek község határában fekvő és a Magyar Katholikus Vallásalap tulajdonában levő erdőben 50 □-öl kiterjedésű legelőterületen található Szent László-forrás, 50 □-öl nagyságú legelőn levő Mexikó-forrás és a »Feketekő« nevű sziklák 2·4 kat. hold kiterjedésű területen (1942 július 28-tól 90.831/1942. számú F. M. határozattal).

69. Sopron sz. kir. város határában és tulajdonában levő erdőbirtokból 1·0 kat. hold kiterjedésű terület a *Cypripedium calceolus* és a *Rhamnus saxatilis* növények tenyésző helye, 1·8 kat. hold nagyságú területen levő luc- és jegenyefenyő állomány, a »Bécsi dombok« nevű legelőterület 0·3 kat. hold nagyságú része mint ritka növények tenyésző helye, a városi erdőbirtok C. gazdasági osztályának 5/g erdőrészében levő Millenniumi fák, Horthy-fák és Hét-bükkfa csoport, a 3/a erdőrészletben előforduló 6 drb. bükk és a fertői út mellett álló 4 drb. öreg cser, az Erzsébet-kertben álló *Sequoia gigantea*, öreg szilek és kanadai nyárok, a városi erdőbirtok C. D. és E. gazdasági osztályaiban tenyésző *Cyclamen europaeum*, végül egyes magánosok tulajdonában levő lúp-rét 2·6 és 1·2 kat. hold nagyságú területe érdekes növényzetével (1942 augusztus 19-től 94.095/1942. számú F. M. határozattal).

70. Sopron vármegyében Ágfalva község határában fekvő és PRÁCSER MIHÁLYNÉ SPANRAFT KATALIN ágfalvi lakos tulajdonában levő 0·3 kat. hold nagyságú rét a rajta előforduló különleges növényzettel (1942 augusztus 19-től 94.095/1942. számú F. M. határozattal).

71. Szentgál község határában fekvő, s a szentgáli nemesi közbirtokosság tulajdonában levő üzemterv szerint kezelt erdő 0·01 kat. hold nagyságú része a benne levő »Tiszta-víz« nevű forrással (1942 szeptember 14-től 92.200/1942. számú F. M. határozattal).

72. Várpalota község határában, a várpalotai volt úrbéres birtokosság tulajdonában levő üzemterv szerint kezelt erdő 0·2 kat. hold kiterjedésű része a várommal együtt (1942 szeptember 14-től 92.200/1942. számú F. M. határozattal).

73. Padrag község határában, a padragi volt úrbéres birtokosság tulajdonában levő, üzemterv szerint kezelt erdő 0·6 kat. hold nagyságú része a benne levő sziklaalakulattal (1942 szeptember 14-től 92.200/1942. számú F. M. határozattal).

74. Vörösberény község határában, a vörösberényi nemesi közbirtokosság tulajdonában levő erdőnek 0·01 kat. hold kiterjedésű része a benne levő forrással együtt (1942 szeptember 14-től 92.200/1942. számú F. M. határozattal).

75. HOLLÓS VILMOSNÉ tulajdonában levő s Várpalota község határában fekvő jóváhagyott üzemterv szerint kezelt erdőnek 0·5 kat. hold kiterjedésű része a benne levő klastrom-rommal (1942 szeptember 14-től 92.200/1942. számú F. M. határozattal).

76. BOLZA PÁL gróf szarvasi lakosnak Szarvas nagyközség határában fekvő 73·11 kat. hold kiterjedésű növényteni kertje tartozékaival együtt (1943 február 4-től 121.004/1943. számú F. M. határozattal).

77. A telkibánya—királykúti erdőbirtokossági társulat tulajdonában levő, Telkibánya község határában fekvő jóváhagyott üzemterv szerint kezelt erdőből 1·2 kat. hold kiterjedésű terület a bennelevő »Mátyás király kútja« nevű forrással (1943 február 18-től 83.431/1942. számú F. M. határozattal).

78. A m. kir. kincstár tulajdonában levő Áj és Barka községek határában fekvő erdőbirtoknak A. és B. gazdasági osztályát magában foglaló »Szádelő völgy« 423·3 kat. hold területtel (1943 február 18-től 83.431/1942. számú F. M. határozattal).

Az immár törvényesen védett természetvédelmi területek és egyéb természeti emlékek felsorolása után megállapítható, hogy a hazai természetvédelem eddigi eredményei nagyon szerények. Ennél sokkal többre törekedtünk és értékesebb természeti kincsek törvényes védelem alá helyezését terveztük.

Mentségül azt hozzák fel, hogy a mai helyzet, a háborús viszonyok ilyen irányú munkálkodásra, nagyarányú vállalkozásokra s ebből folyó eredmények elérésére nem alkalmasak, mert : »inter arma silent Musae«.

A jelenlegi rendkívüli állapotokra figyelemmel, a jobb jövőbe vetett hittel és bizalommal az elénk tornyosuló akadályok ellenére mégis tovább munkálkodunk és amellet, hogy természeti kincseinkből az utókor számára a lehetőséghez képest minél többet igyekezzünk megmenteni, az adott helyzettel számolva azon dolgozunk, hogy a mindannyiunk által szívvel-lélekkel óhajtott szebb jövőt ezen a téren is előkészítsük.

Földvály Miksa.

Kiadásért felelős; Földvály Miksa.